

nægte Muligheden af, at saadanne Opgaver kunne komme til Stede i de kommende 6 Aar, vil og kan jeg ikke. Altsaa, man skaber et kirkeligt Udvalg, som staa til Brug, hvis man vil bruge det, og hvis Lovgivningsmagten vil bruge det, og det er ikke noget humbugsagtigt.

Men den højtærede Minister havde jo ogsaa andre Grunde, hvorfor han ikke vilde være med til dette kirkelige Udvalg, thi, sagde han, han var mod en Kirkeforfatning; saa vidt jeg forstod ham, var det det, han udtalte sig om. Men her ligger Spørgsmaalet om en Kirkeforfatning slet ikke for. Det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds (Borgbjerg) var inde paa det samme og holdt et langt Foredrag om forskellige kirkelige Teorier, som slet ikke i Virkeligheden hænge sammen med den foreliggende Sag. Her er kun Tale om Menighedsraad og om det kirkelige Udvalg, som man skaber, og som kan staa til Brug, hvis man vil bruge det, og i den Henseende staa vi frit. Men her er ikke Tale om Lærefrihed og Symboltvangens Afskaffelse eller om at bruge Kirkerne Gods, hvilken Ejendomsret man har til Kirkernes Gods fra kirkelig Side, eller om Kirkerne mulig kunne omdannes til Kostalde — jeg har aldrig hørt Folk tale saa upraktisk om den Ting, at de have fremsat saadanne Tankeeksperimenter — eller om, hvad vi skulle tro eller mene om kirkelige Spørgsmaal. Det er altsammen udelukket herfra. Det er rent teoretiske Betragtninger, som ikke høre hjemme her. Rigsdagen beholder paa ethvert Punkt sin Lovgivningsmyndighed. Det, her er Tale om, er, om man vil give Sognemenighederne en udvidet Ret, lade dem beholde den Ret, de nu have, og udvide den noget. Det er det, der er Tale om.

Og saa er der Tale om de 25,000 Kr. til Alderstillæg til Præster, der have været længe i deres Embede. Den højtærede Minister vil ikke have disse Penge for ikke at forhindre en Præstelønningslov. Denne Lov har været forhandlet paa Rigsdagen i al den Tid, jeg har beskæftiget mig med Politik — altsaa længe, thi jeg har beskæftiget mig med Politik, længe før jeg kom paa Rigsdagen —, og det er ikke lykkedes at føre en saadan Lov igennem, og det bliver sikkert ikke let at føre en saadan Lov igennem. Jeg tror ikke, at Ministeren med sin Tilbøjelighed til at indtage neutrale Standpunkter vil opnaa at se en Præstelønningslov med sit Navn under. (*Ministeren for*

Kirke- og Undervisningsvæsenet [Nielsen]: Neppel!). Nej, sikkert ikke, og hans Kolleger i Præstestanden ville sikkert ikke tage et Løfte fra den højtærede Minister om at arbejde i saa Henseende for noget videre værdifuldt. Det har sine store Vanskeligheder at faa en Præstelønningslov ført igennem. Rent teoretisk vil man da lade sig lede til at sige, at de Præster, der sidde uden at kunne opnaa Forflyttelse, og som sidde i smaa Embeder — her er kun Tale om Præster, der sidde med smaa Indtægter, med 2,800 eller 3,000 Kr. allerhøjest —, ikke i Mellemtiden skulle have det Gode, som virkelig kan tilflyde dem gennem disse 25,000 Kr. Men det glædede mig for øvrigt, da Ministeren kom til sit sidste Tankeeksperiment, nemlig det, at den foreliggende Indstilling kunde blive vedtagen, da at høre, at endskønt han optraadte kraftigt imod det kirkelige Udvalg, forbeholdt han sig de 25,000 Kr. til Brug, saa vidt jeg forstod. Jeg hørte ikke, at Ministeren sagde, at de 25,000 Kr. vilde han paa ingen Maade bruge, de 25,000 Kr., tror jeg, den neutrale Minister vil bruge og bruge efter deres Hensigt, saaledes som de ere foreslaaede her.

Den højtærede Minister har stillet sig saaledes i denne Sag, at hvis den ikke føres igennem, har han sit store Ansvar for, at den strander. Det kan han ikke komme uden om, og maaske ønsker han heller ikke at komme uden om det. Det ved jeg ikke, men sikkert og vist er det, at paa den danske Rigsdag er det i og for sig vanskeligt nok, naar man vil have Resultater ført igennem. Baade ere Rigsdagens 2 Ting saa forskelligt dannede, at der er store Vanskeligheder ved at faa Love af noget væsentligt Indhold førte igennem, og dernæst ere jo Partiforholdene, ikke mindst i dette Ting, saaledes, at de ogsaa volde Vanskeligheder. Og har man saa samtidig en Minister, der ikke kan føre an i en Sag, men stiller sig neutral og gør det paa den Maade, at han agter at gaa tilbage til et Standpunkt, der i Virkeligheden er forladt af begge Tingene, saa bliver Sagen dobbelt vanskelig, og Ministeren faar det fulde Ansvar for, om en saadan Sag strander. Fra Ministerbordet kunne vi ikke vente nogen Hjælp. Spørgsmaalet bliver da til Tingets Medlemmer, om de ville være med til at slaa en Institution ihjel, der gennemgaende har virket tilfredsstillende i 6 Aar, eller fortsætte den Udvikling, der er begyndt og som Sognemenighederne gennemgaende sætte Pris paa. Der stilles Tingets Med-